

Storstockholms brandförsvär

Granskning av årsbokslut och
årsredovisning 2018

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
1.1. Granskningens omfattning	3
2. Förbundets ledning och styrning.....	3
3. Väsentliga händelser under år 2018	4
4. Förbundets ekonomiska resultat och ställning.....	4
4.1. Förbundets resultat 2018	4
4.2. Balansräkning.....	5
4.3. Finansiell ställning	7
5. Förbundets årsredovisning	8
5.1. Förvaltningsberättelsen	8
5.2. Resultaträkning, balansräkning notförteckning.....	9
6. Administrativ intern kontroll.....	9
7. Bokslutsprocess 2018.....	9
8. Sammanfattande slutsatser av årets revision	10
9. Sammanfattande slutsatser av årets revision	10

1. Inledning

På uppdrag av Storstockholms brandförsvars förtroendevalda revisorer har EY granskat förbundets årsredovisning per 31 december 2018. Revisionen har utförts i enlighet med kommunallagen, kommunala redovisningslagen samt god revisionssed i Sverige.

Syftet med denna rapport är främst att ge förbundets förtroendevalda revisorer information om årsbokslutet 2018, samt att redovisa de väsentligaste noteringarna som framkommit vid granskningen av bokslutet och årsredovisningen. Alla belopp är angivna i miljoner kronor (mkr) om inte annat anges.

Under 2018 har revisorerna i enlighet med sin revisionsplan genomfört följande granskningar, vilka har avrapporterats i separata rapporter:

- Granskning av administrativa interna kontroller.
- Granskning av delårsbokslut
- Granskning av årsbokslut och årsredovisning

1.1. Granskningens omfattning

Granskningen av årsredovisningen har omfattat följande delar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Finansieringsanalys
- Notsammanställning

Granskningen av årsredovisningen och bokslutet har inriktats mot väsentliga poster och avvikelser samt omfattar också bedömningar av förbundets ekonomiska ställning och utveckling.

Under året har revisionen haft ett flertal möten med företrädare för förbundets ledning i syfte att informera oss om väsentliga händelser, transaktioner och beslut.

2. Förbundets ledning och styrning

Från och med 2013 övergick förbundet till att ledas av en direktion istället för ett förbundsfullmäktige och en förbundsstyrelse som tidigare. Direktionen har under året bestått av elva ledamöter samt tolv ersättare som sammanträtt fem gånger under året. I samband med våra granskningar under året har vi tagit del av direktionsprotokoll samt övriga väsentliga styrdokument med avseende på år 2018. Det noteras att förbundet har haft en fastställd plan för intern kontroll som tillämpats under året, och som även revisionen följt upp.

3. Väsentliga händelser under år 2018

År 2018 är Storstockholms brandförsvars tionde verksamhetsår.

I årsredovisningen finns en redogörelse för viktiga ärenden och händelser som påverkat förbundets verksamhet under året. Statistik av olika slag presenteras på ett överskådligt och tydligt sätt.

4. Förbundets ekonomiska resultat och ställning

4.1. Förbundets resultat 2018

Nedanstående tabell sammanfattar förbundets resultat och utfall i jämförelse mot föregående år.

<i>Mkr</i>	<i>Utfall 2017</i>	<i>Budget 2018</i>	<i>Utfall 2018</i>
<i>Medlemsavgifter</i>	571,9	580,3	580,3
<i>Automatlarm inkl. abonnemang</i>	45,5	44,0	52,6
<i>Övriga intäkter</i>	38,9	38,1	45,6
<i>Finansiella intäkter</i>	0,2	0,0	0,0
<i>Summa intäkter</i>	656,5	662,4	678,5
<i>Personalkostnader</i>	466,7	465,5	471,0
<i>Hyreskostnader</i>	35,9	36,4	38,0
<i>Övriga kostnader</i>	113,2	119,5	121,9
<i>Avskrivningar</i>	16,6	17,6	17,0
<i>Finansiella kostnader</i>	13,6	15,2	15,9
<i>Summa kostnader</i>	646,0	654,2	663,8
<i>Resultat</i>	10,5	8,2	14,7

Intäkter:

Förbundets verksamhetsintäkter för 2018 uppgår till 98,2 mkr och överstiger budget med 16,1 mkr. Ökningen kommer huvudsakligen av att intäkterna från automatlarm har ökat under 2018. Detta kan, bland annat, förklaras av en avsevärt mycket högre luftfuktighet under sommaren, vilket har triggat fler alarm. Medlemsbidragen uppgick till 580,3 mkr, vilket är en ökning om 8,4 mkr jämfört med år 2017 och är i enlighet med gällande budget. I samband med granskningen noterar vi att förbundet inte fakturerar tilläggstjänster för 2018.

Kostnader:

Förbundets totala verksamhetskostnader överstiger budget med ca 9,6 mkr. De totala personalkostnaderna uppgår till 471 mkr och överstiger budget med 5,5 mkr. Avvikelsen från budgeten rörande personalkostnader förklaras huvudsakligen av ökade pensionskostnader, avseende den förmånsbestämda delen.

Övriga verksamhetskostnader uppgår till 159,9 mkr och överstiger budget med 4 mkr. Jämfört med föregående år har övriga verksamhetskostnader ökat med ca 10,8 mkr. Detta beror på att det under året uppstod flertalet oförutsedda kostnader.

Avskrivningskostnaderna för 2018 uppgår till 17 mkr, vilket är 0,6 mkr lägre än vad som budgeterats. Minskningen beror huvudsakligen på att förbundet anskaffat enligt budget men anläggningarna har ankommit sent under året, vilket genererat lägre avskrivningskostnader.

Pensioner:

Förbundets pensionskostnader uppgår i bokslutet till 58,5 mkr (55,0), vilket redovisats i enlighet med underlag från KPA. Förbundet har inte gjort någon justering avseende genomsnittlig pensionsålder under år 2018. Vi har liksom tidigare i vår granskning noterat att KPA's beräkningar av förbundets pensionsåtaganden bygger på en genomsnittlig pensionsålder uppgående till 59,9 år för brandmän som omfattas av avtal med rätt att gå i pension vid 58 års ålder. Enligt uppgift från förbundet ligger den genomsnittliga pensionsåldern någonstans fortfarande kring 59,6-59,7 och man har för avsikt att utvärdera huruvida beräkningsgrunden bör sänkas eller ej.

I samband med vår granskning har vi noterat att aktualiseringsgraden rörande förbundets totala pensionsåtagande återigen har varit föremål för osäkerheter. Som nämnts ovan har ytterligare, ej budgeterade kostnader om 4,5 mkr tillkommit under året. Detta har föranlett förbundet att initiera förnyade genomlysningar av helapensionsåtagandet. Detta kommer att rapporteras under 2019.

Bedömning:

Vid vår granskning har vi stickprovsvis stämt av väsentliga intäkts- och kostnadsposter mot verifierande underlag samt utfört egna kontrollberäkningar. Balans- och resultaträkningar ger en, i allt väsentligt, rättvisande bild av förbundets ekonomiska ställning per den 31 december 2018.

Vår bedömning är att det redovisade resultatet för år 2018, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av verksamheten för 2018.

Vidare är det vår bedömning att förbundet bör fortsätta dialogen med KPA avseende säkerställandet av aktualiseringsgraden vid beräkning av det totala pensionsåtagandet samt att det är positivt att förbundet initierat fördjupade analyser av det totala pensionsåtagandet.

4.2. Balansräkning

Balansräkningen har granskats utifrån följsamhet till lag om kommunal redovisning, givna rekommendationer från rådet för kommunal redovisning samt i övrigt i enlighet med god redovisningssed. Avstämning har utförts av att balansposter överensstämmer mot bokslutsdokumentation och underliggande bilagor. Genom stickprov samt avstämning mot sidoordnade system har kontroll gjorts av att posterna värderats samt periodiserats på ett korrekt sätt.

Materiella anläggningstillgångar

Årets investeringar uppgår till 29,6 mkr (26,6 mkr), vilket understiger budget med ca 1 procent¹. Merparten av investeringarna är hänförliga till investeringar i nya höjdfordon, ledningsbilar samt räddningsfordon.

Vi har kontrollerat att redovisningen enligt huvudboken överensstämmer med förbundets anläggningsregister. Stickprovsvis granskning har genomförts av periodens investeringar mot verifierande underlag och avskrivningar har stickprovsvis kontrollberäknats. Granskningen som utförts med avseende på rörelse- och balansgillhet har inte föranlett några anmärkningar.

Övriga kortfristiga fordringar

Övriga kortfristiga fordringar utgörs av kundfordringar, interimfordringar, övriga kortfristiga fordringar samt kortfristiga placeringar. De kortsiktiga placeringarna utgörs av placeringar av vissa likvida medel skattekontot. Detta i avvaktan på att upphandling och placeringsförvaltare är helt färdigställd. Anledningen till att man valt att placera på skattekontot istället för på banken är att man får en bättre avkastning där än på bankkontot.

Kassa och bank

Kassa och banktillgodohavanden uppgår till 158,8 mkr i vilket innebär en minskning mot föregående år. Ökningen förklaras av motsvarande ökning på skattekontot enligt ovan. Vi har stämt av redovisade saldon mot engagemangsbesked. Inga differenser har noterats. Det noteras dock att förbundet inte placerat tillgångar i enlighet med någon placeringspolicy eller liknande.

Avsättningar

Avsättningar utgörs i huvudsak av förbundets pensionsåtaganden. Vi har stämt av redovisade belopp mot beräkningsunderlag och prognos från KPA. Vi har i vår granskning noterat att KPA's beräkningar av förbundets pensionsåtaganden bygger på en genomsnittlig pensionsålder uppgående till 59,9 år för brandmän som omfattas av avtal med rätt att gå i pension vid 58 års ålder. Enligt uppgift från förbundet ligger den genomsnittliga pensionsåldern någonstans runt 59,6-59,7 och man har för avsikt att utvärdera huruvida beräkningsgrunden bör sänkas eller ej.

Kortfristiga skulder

De kortfristiga skulderna uppgår till 278 mkr per 31 december och utgörs främst av leverantörsskulder, interimsskulder, övriga kortfristiga skulder samt semesterlöne- och övertidsskuld. Vi har utfört avstämningar mellan huvudboken och verifierande underlag hämtade från försystem till ekonomisystemet. Inga väsentliga avvikelser eller differenser har iakttagits. Dessa har totalt ökat med 26 mkr sedan december föregående år och beror främst på att leverantörsskulderna har ökat.

---

¹ Årets investeringsbudget uppgår till 29,9 mkr.

4.3. Finansiell ställning

Ett vedertaget nyckeltal för att bedöma det ekonomiska läget i en kommunal verksamhet är nettokostnader i relation till intäkter. Överstiger nyckeltalet 100 procent måste den löpande verksamheten täckas på annat sätt än genom verksamhetsintäkter, exempelvis genom ett finansiellt nettoöverskott eller försäljning av tillgångar. För år 2018 uppgår nettokostnadernas andel av intäkterna till 94,7 procent (95,8). Förbättringen mot tidigare år indikerar att förbundet uppnått en bättre balans mellan bedriven verksamhet och finansiella ramar än vad som varit fallet tidigare.

Soliditet:

I nedanstående tabell redovisas några av de finansiella nyckeltal som förbundet själv använder i sin styrning och uppföljning av verksamheten.

Ekonomisk analys %	2018	2017	2016	2015	2014
Soliditet ²⁾	17,7	16,8	15,6	11,7	10,8
Kassalikviditet ³⁾	261	269	278	269	255
Självfinansieringsgrad ⁴⁾	107	197	102	197	138

- 1) Eget kapital i förhållande till totalt kapital
- 2) Kortfristiga fordringar + kortfristiga placeringar + kassa och bank/kortfristiga skulder
- 3) Justerat resultat (minus avskrivningar och jämförelsestörande poster) i förhållande till investeringsvolym

Förbundets soliditet, exklusive ansvarsförbindelsen för pensioner, uppgår i årsbokslutet till 17,7 procent, vilket således utgör en förbättring i jämförelse med föregående år. Ökningen förklaras av ett förbättrat resultat. Kassalikviditeten är fortsatt stigande.

Investeringar:

(mnkr)	2018	2017	2016	2015
Fordon och materiel	22,3	25,5	26,4	23,2
Byggnader och anläggningar	1	0	0,1	0,6
IT	6,3	1,1	0,7	0
Summa investeringar	29,6	26,6	27,2	23,8

Årets investeringar uppgår till totalt till 29,6 mkr och avser i huvudsak räddningsfordon. Årets faktiska investeringar ligger i nivå med årets investeringsbudget.

Vår granskning har omfattat avstämning av verifierande underlag. Inga avvikelser har identifierats.

5. Förbundets årsredovisning

Vi har granskat förbundets årsredovisning för verksamhetsåret 2018. I granskningen har vi beaktat att god redovisningssed för kommuner/kommunalförbund i allt väsentligt har efterföljts av förbundet. Årsredovisningen inleds med beskrivande avsnitt om förbundets verksamhet under året med inriktning på bland annat direktionens arbete samt uppföljning av handlingsprogram 2016-2019. Därefter följer den formella förvaltningsberättelsen med beskrivningar av bland annat uppföljning av mål och uppdrag, miljöarbete, kompetensförsörjning, ekonomiska rapporter samt intern kontroll.

5.1. Förvaltningsberättelsen

Årsredovisningens förvaltningsberättelse beskriver utförligt den verksamhet som bedrivits under året. Detta sker med utgångspunkt från de övergripande mål (uppdrag) som fastställts för verksamhetsåret 2018. Uppdragen bryts ner i delmål som analyseras och utvärderas på ett övergripande sätt. Nyckeltal och volymer presenteras.

Av årsredovisningen framgår förbundets egen analys rörande måluppfyllelsen för 2018. Förbundets bedömning är att måluppfyllelsen varit relativt god för verksamhetsåret inom de flesta uppdragsområden. Redogörelse för respektive mål sker i tabellform, vilket bedöms ge en överskådlig, om än kortfattad, bild av verksamheten. I efterföljande avsnitt beskrivs förbundets investeringar, personalområdet etc.

Årsredovisningens avslutade avsnitt avser ekonomisk redovisning samt kortfattat arbetet med intern kontroll.

Enligt kommunallagen ska kommuner (och kommunala förbund) uppnå en ekonomi i balans varje år. Av den kommunala redovisningslagens fjärde kapitel framgår att förvaltningsberättelsen ska omfatta en avstämning av det så kallade balanskravet. Redovisade negativa resultat måste återställas inom tre år. Av nedanstående tabell framgår förbundets balanskravsavstämningar för de fem senaste åren.

(mnkr)	2018	2017	2016	2015	2014
Årets resultat enligt resultaträkningen	14,7	10,5	37,6	13,7	36,8
– Avgår: samtliga realisationsvinster	-1,5	-1,3	-1,0	-1,4	0
Synnerliga skäl					
– Tillägg: förändring diskonteringsränta pensioner	0	0	0	0	0
Årets balanskravsresultat	13,2	9,2	36,6	12,3	36,8

Balanskravet skiljer sig åt mot redovisat resultat i form av att realisationsresultat och eventuella synnerliga skäl avräknas från det redovisade resultatet. Vår bedömning är att förbundets avstämning av balanskravet ligger i linje med kommunallagens krav och intentioner.

I efterföljande avsnitt av årsredovisningen analyseras det ekonomiska resultatet för året med beskrivningar av intäkter, kostnader, finansiella poster etc.

Vår övergripande bedömning:

Förvaltningsberättelsen bedöms ge en rättvisande bild av väsentliga händelser under verksamhetsåret 2018. Beskrivning och analys av måluppfyllelse bedömer vi vara tillräcklig. Analysen av årets resultat och ställning i förhållande till budget bedömer vi vara tillräcklig.

5.2. Resultaträkning, balansräkning notförteckning

Vi har stämt av att redovisad resultat- och balansräkning samt tillhörande notinformation är i överensstämmelse med huvudboken enligt ekonomisystemet samt med verifierade underlag. Vår bedömning är att resultat- och balansräkningar, kassaflödesanalys samt notinformation, i allt väsentligt, är uppställda i enlighet med kommunala redovisningslagen och ger en rättvisande bild per 31 december 2018.

Det noteras att förbundet har en betydande positiv likviditet. Med anledning av detta är det av väsentlighet att en finanspolicy eller placeringspolicy används av direktionen.

6. Administrativ intern kontroll

Vår granskning av förbundets administrativa interna kontroller har omfattat följande processer:

- ✓ Löneprocessen
- ✓ Hantering av leverantörsfakturor
- ✓ Ledningsnära kostnader

Vår övergripande bedömning är att förbundet har en "tillräcklig" struktur för intern kontroll. För att stärka den interna kontrollen ytterligare rekommenderas förbundet att:

- ✓ SSBF bör implementera kontroll av logglistor för att säkerställa att ändringar som gjorts rörande leverantörsuppgifter är relevanta.
- ✓ Vi rekommenderar att kontroll av utbetalningsfil dokumenteras för att säkerställa spårbarhet.

7. Bokslutsprocess 2018

Vår bedömning är att förbundets bokslutsdokumentation håller en tillräcklig kvalitet samt överlämnats i tid till revisionen.

8. Sammanfattande slutsatser av årets revision

Vi har noterat att moms på en faktura om 2 160 505 kr inte har bokats upp i huvudboken för 2018. Felet har kommunicerats till kund som valt att inte göra någon korrigerings för år 2018. Felet korrigerades istället på år 2019. Felet bedöms inte utgöra en väsentlig påverkan som påverkar vårt uttalande.

9. Sammanfattande slutsatser av årets revision

Vår bedömning är att förbundets årsredovisning, i allt väsentligt, ger en rättvisande bild av resultat och ställning per den 31 december 2018 för Storstockholms brandförsvarsförbund.

Förbundet rekommenderas att analysera effekter av införandet av den nya lagen för kommunal bokföring och redovisning samt uppdaterade rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Stockholm den 7 mars 2019

Johan Perols
Certifierad kommunal revisor